

eieren, at han, uanset hvorlænge han har eiet Tienden, skal fremlægge Bevis for, til hvilken Pris Tiendefornet er solgt i de sidste 10 Aar. Det ligger jo nemlig nær, at den, der har kjøbt en Tiende, har forsikret sig isorveien om, hvad Tienden hidtil har givet, og altsaa ogsaa maa kunne fremlægge Bevisligheder i saa Henseende. Hvad angaar det andet Stykke i § 8, hvorefter den Tiendeyder, der fordrer Erstatning, saa vidt muligt skal bevisliggjøre Gjennemsnitsprisen for de paa-gjældende Kornsorter i Aarene 1866—75 i den ham nærmest liggende Kjøbstad, vil jeg henstille til de ærede Forslagsstillere, om de tro, at dette vil være tilstrækkeligt til at betrygge den enkelte Tiendeyder mod at blive forurettet. — Min ærede Sidemand (Clausen) siger, at Bestemmelsen er overflødig, idet de vedkommende Priser foreligge gennem de forskjellige Indmeldelser; men det Punkt skal jeg lade ligge. Sæt, at den enkelte Tiendeyder er i Besiddelse af daarlig Jord, som giver Korn, der i Kvalitet er langt ringere end Omegnens Korn, kan han saa være tilstrækkelig betrygget ved, og kan saa hans Ret være tilstrækkelig varetaget ved, at han skal svare efter den almindelige Gjennemsnitspris i ti Aar? Jeg tror virkelig, at det ogsaa heraf fremgaar klart, at dette Lovforslag ligefrem er frekvet i Tiende-eiernes Fordel. Dernaest synes jeg ogsaa, at de ærede Forslagsstillere have været lidt inkonsekvente, idet de i det nævnte Stykke have paabudt, at dersom Tiendeeieren skal have Erstatning, saa skal den fastsættes til et vist Beløb over Kapitelstaxten, og saa skal det noteres i Skjøde- og Panteprotokollen. Der skal gives en thinglæst Deklaration derom, hvorved det altsaa tilkjendegives, at man ikke har Tillid til den, der senere tager Eiendommen i Arv. Altsaa Tiendeeieren skal sikkes ved en thinglæst Deklaration, men hvorfor skal da ikke ogsaa Tiendeeieren lade det thinglæse, naar det omvendte Forhold kommer tilstede, hvortil der ogsaa er henvist? Jeg kan ikke se, hvor der egentlig skulde ligge nogen Grund til at tro Tiendeeieren bedre end Tiendeyderen. Lad Forholdet blive ens for Alle, og lad ogsaa Tiendeeieren faae en saadan thinglæst Deklaration for, at han er pligtig til at udrede et saadant Bederlag til Tiendeyderen i de første 20 Aar. Dette synes jeg maa være en ganske naturlig Følge af den første Bestemmelse. Jeg skal endnu kun omtale et eneste lille Punkt vedrørende § 10. Jeg kan ikke rigtig forstaa, hvad Grund Forslagsstillerne have haat til, at Kommuneskatten skal betale for den Udskrift af Protokollen, som Sogneraadet modtager. Jeg kan virkelig ikke se, hvorledes dette kan have almindelig Interesse for Kommunen i dens Helhed, men denne Sag er for Dørrigt af saa liden Bigtighed, at jeg ikke skal opholde mig længere ved den; kun skal jeg yderligere bemærke, at jeg tror, det vilde være langt heldigere, at hver enkelt Tiendeyder fik en Udskrift,

forudsat, at han forlangte den, eller at det blev ordnet paa en anden Maade, for Exempel saaledes, at disse Udskrifter blev henlagte paa et offentligt Sted i Kommunen, hvor man kunde gaa hen og se dem uden at behøve at gaa gennem Sogneraadet. Jeg kan nemlig ikke fatte, at denne Sag i sin Helhed virkelig har Noget med Sogneraadet at bestille. Til Slutning skal jeg endnu kun sige, at jeg tror, at denne Kommission vil blive alt for bestofelig. Der vil kunne indtræffe Tilfælde, hvor Tiendeyderne kunde komme til at give et høist ubilligt Bederlag. Lad os sætte, at der er et Sogn — og det vil der med stor Sæthed kunne paavises Exempler paa — hvor der kun findes saa Tiendeydere, som betale deres Tiende in natura, medens Sognets øvrige Tiendeydere betale den efter Kapitelstaxt. Der opnaas ikke Forlig imellem vedkommende Tiendeeier og vedkommende Tiendeyder. Kommissionen kommer tilstede og affiger sin Kjendelse, som gaar disse 2 eller maasse 3 Tiendeydere imod. Saa kunne de ifølge denne Lovbestemmelse maasse komme til at betale fra 40 til 60 Kroner for Kommissionen, og saa kunde det maasse vise sig, at Omkostningerne ved Kommissionen kunde blive større end hele det Bederlag, som Kommissionen fandt, at der skulde gives til Tiendeeieren. Af hvad jeg her har fremdraget, vil man kunne forstaa, at jeg er en Modstander af Lovforslaget, saaledes som det foreligger, og jeg skal bemærke, at saaledes som det foreligger, vil jeg aldrig give det min Stemme. Jeg vil nødig gaa ind paa en Bestemmelse, hvorefter Tiendeyderen skal give et Bederlag ud over Kapitelstaxten for den Tiende, som han har at betale in natura, og jeg vil paa den anden Side aldrig være med til at slaa det fast ved Lov, at Alle skulle gjøre det. Den eneste Betingelse, hvorunder jeg kunde være med dertil, vilde være, om det blev overladt til Tiendeyderen at vælge, hvorvidt han vilde eller ikke. Naar en saadan Bestemmelse kom ind i Loven, saa vilde det mildne betydelig paa den; men jeg tror da, at Loven for Størstedelen vilde blive betydningsløs, idet kun Enkelte vilde bruge den. Som sagt, jeg tror ikke, at Loven i sin Helhed vil faae stor Betydning; men saaledes som den foreligger, er jeg overbevist om, at den vil vække almindelig Misnøje trindt omkring i Befolkningen, og jeg vil ikke være med til at vedtage en saadan Lov.

Winther: Efter de Udtalelser, der kaldt fra den ærede sidste Taler, kan jeg fatte mig meget kort. Det forekommer mig ikke, at dette er en Sag, der har almindelig Interesse, og jeg tror derfor, det er det rigtigste Standpunkt, det ærede Medlem har indtaget, naar han mente, at det burde være en frivillig Sag, hvorvidt man vilde træffe en sliq Overenskomst eller ikke, saaledes at Loven blot burde indskrænke sig til at give Bemyndigelse i saa Henseende for de Tiende-